Konsumentprodukt som hjälpmedel

Region Örebro län
Habilitering och hjälpmedel

Region Örebro län, Centrum för hjälpmedel, Boskärsgatan 44, Örebro
Telefon kundtjänst: 019-602 42 00
E-post: hjalpmedel@regionorebrolan.se
www.regionorebrolan.se/cfh

Region Örebro län
Habilitering och hjälpmedel

I korthet

- Konsumentprodukter kan användas som hjälpmedel i de fall medicintekniska produkter inte räcker till.
- Vårdgivare ser till att hjälpmedel är säkra och passar patienten.
- Förskrivaren är skyldig att informera patienten om att hjälpmedlet är en konsumentprodukt.
- Om en person skadas där en konsumentprodukt är inblandad gäller inte patientskadelagen utan endast produktansvarslagen gällande skadestånd.
- Vårdgivaren ansvarar alltid för att undersöka skador med inblandat hjälpmedel för att förhindra liknande olyckor.

Skada eller tillbud

Centrum för hjälpmedels och vårdgivarens ansvar vid en personskada eller ett tillbud.

Om en olycka leder till en personskada, eller vid ett tillbud som hade kunnat orsaka personskada, ska ansvarig vårdgivare enligt patientsäkerhetslagen utreda händelsen som en avvikelse.

Avvikelser analyseras och åtgärder vidtas för att förebygga eller minska risken för liknade olyckor i framtiden. Hantering av avvikelser gällande hjälpmedel sker enligt Centrum för hjälpmedels och vårdgivarens rutin.

Säkra hjälpmedel

När ett hjälpmedel förskrivs ansvarar region eller kommun för att hjälpmedlets användningsområde stämmer överens med leverantörens syfte, att det fungerar för den som ska använda det och att hjälpmedlet är säkert.

Varför konsumentprodukt?

De flesta hjälpmedel som erbjuds av region och kommun är medicintekniska produkter som är tillverkade och provade för att användas som hjälpmedel. Det finns lagar som styr vad som får kallas en medicinteknisk produkt.
I vissa fall täcker inte medicintekniska produkter patienters behov. Då kan konsumentprodukter bli aktuella för förskrivning.

Hur vet du att konsumentprodukten är säker?

Det finns tillfällen då en konsumentprodukt kan vara ett säkert, tillförlitligt och funktionellt hjälpmedel. Det finns inga lagliga hinder för att erbjuda konsumentprodukter som hjälpmedel.

Enligt hälso- och sjukvårdslagen ska all vård vara säker och trygg för patienten, det gäller förstås även vid förskrivning av hjälpmedel. Enligt patientsäkerhetslagen ska vårdgivaren vidta åtgärder för att förebygga vårdskador. Det innebär att Centrum för hjälpmedel måste utvärdera och bedöma att de konsumentprodukter som kan förskrivas är säkra för patienten och för det tänkta användningsområdet.

Bedömning av en konsumentprodukt görs genom en riskanalys. Omfattningen på riskanalysen beror på vilken slags produkt det rör sig om och hur stora risker det finns med produkten för det tänkta användningsområdet och för målgruppen.

Vem ansvarar för vad?

Centrum för hjälpmedel

Centrum för hjälpmedel (CFH) ansvarar för att produkter som erbjuds i befintligt sortiment är riskanalyserade och säkra utifrån det tänkta medicinska användningsområdet.
Riskanalys görs i samband med sortimentsarbete och upphandling för de konsumentprodukter som ingår i sortiment. När en konsumentprodukt inte ingår i sortiment görs riskanalysen i samband med utprovning och förskrivning.

Det ska göras tydligt för förskrivare vad i sortimentet som är en konsumentprodukt så att förskrivaren vet hur den ska agera i samband med förskrivning.

Förskrivaren

Förskrivningsprocessen ska följas i alla steg och på samma sätt oavsett om det är en medicinteknisk produkt eller en konsumentprodukt som förskrivs. Förskrivaren ska försäkra sig om att produkten är utvärderad och riskanalyserad.

Patienten ska alltid informeras om att hjälpmedlet är en konsumentprodukt, eftersom det vid en skada eller ett tillbud innebär att rätten till patientskadeersättning försvinner. Detta ska dokumenteras i journal av förskrivaren.

Hjälpmedelsanvändaren

Om en olycka inträffar och patienten skadas i samband med användning av en förskriven konsumentprodukt gäller följande:

- Patienten får själv utkräva skadestånd av tillverkaren eller importören enligt produktansvarslagen. Skadestånd kan betalas för personskador som orsakats av tillverkningsfel i produkten.
- Patienten kan också väcka talan om skadestånd vid allmän domstol med stöd av skadeståndslagen. Talan förs då mot vårdgivaren.

Detta tillvägagångssätt kan användas oavsett om en konsumentprodukt eller medicinteknisk produkt förskrivits, och om patienten nekats skadestånd vid uppkommen vårdskada enligt både produktansvarslagen och patientskadelagen.